

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Drachten
T.a.v.
Postbus 10.000
9200HA Drachten

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
1167917

Olonummer
5506847

Bijlagen
0

Datum 22 september 2021
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Naam	Karmelklooster
Adres	Burgemeester Wuiteweg 162
Postcode/plaats	9203KP Drachten
Gemeente/provincie	Smallingerland; Friesland;
Monumentnummer	499261

Geacht college,

Op 23 juli 2021 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Ik adviseer u de volgende voorwaarden aan de vergunning te verbinden:

- Eén appartement te laten vervallen en wel dat dat in het koor van de kapel is gesitueerd;
- Toelichting te laten geven op interieuroplossingen in de noordoosthoek van de begane grond.

Verder merk ik op dat dit advies geen betrekking heeft op details en de installatietechniek en verduurzaming aangezien deze onderdelen niet bij de stukken zijn gevoegd. Ik verzoek u deze stukken in tweede instantie alsnog ter advisering voor te leggen.

In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

Het plan

Het betreft hier de herbestemming van het Karmelklooster. Dit niet al te grote klooster is al vanaf 1993 niet meer als klooster in gebruik en diende daarna onder andere als bijeenkomstlocatie. Voor deze functie waren er vrijwel geen wijzigingen doorgevoerd. Thans volgt een tweede herbestemming en wel tot een woonzorgcomplex voor dementerenden.

Ditmaal zullen er meer ingrepen in het klooster nodig zijn. Aan de buitenzijde van de westzijde wordt een nieuwe extra woonvleugel over twee bouwlagen toegevoegd. De kloostervleugel wordt als het ware opgedikt. Het monument en de nieuwbouw worden van elkaar onderscheiden door een smal tussenlid. De plattegrond van de appartementen bevindt zich zowel in de oude vleugel als in de nieuwe. Daarom worden sommige gevelopeningen dichtgezet, andere worden doorgetrokken tot een doorgang.

Tevens wordt het deel van de noordvleugel aan de zijde van de kloostertuin dat een platdak heeft opgetopt. Deze toevoegingen hebben een eigen, hedendaagse vormgeving en materialisatie.

De hoofdstructuur van verbindingsgangen en trappenhuisen blijft in het gehele complex behouden. In de westvleugel bevindt zich een aantal grote gemeenschappelijke ruimtes waaronder de refter. Deze worden opgedeeld in de ritmiek van de nieuwe appartementen. In de kappen is geen functie voorzien. Over dit plan is vooroverleg gevoerd in het kader van het monumentensprekkoor.

Bescherming monument

De omschrijving van het monument in het register van rijksmonumenten heeft bij voortduring aanleiding tot verwarring gegeven. Hierin is een uitsluitende zin opgenomen: *Omdat de drie vleugels van na 1940 een te geringe ouderdom hebben voor bescherming van rijkswege vallen de zuidelijke, westelijke en noordelijke vleugel voorlopig buiten genoemde bescherming.*

Hoewel het begrijpelijk is dat hierdoor de indruk is gewekt dat de genoemde vleugels niet zijn beschermd, is deze opvatting toch foutief. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft herhaaldelijk duidelijk gemaakt dat het hier om één bouwkundige zaak gaat en dat daarom alle vleugels beschermd zijn. Partijen zijn nog in bespreking om het register dien overeenkomstig aan te passen.

Kernwaarden

De kernwaarden van dit klooster zijn vooral gelegen in de karakteristieke, gave baksteen architectuur die zich zowel in het exterieur als het interieur manifesteert. Het geheel afgesloten door de hoge met pannen gedekte daken. In de architectuur uitwendig is karakteristiek de sobere gemetselde vlakken met daarin de relatief kleine vensteropeningen. In het interieur de ordening van ruimtes langs of aan weerszijden van de doorgaande gangen en trappenhuisen. Kern van het kloosterleven was de kapel met het dwars daarop geplaatste zusterkoor.

Wat betreft het groen is de kloostertuin van belang en de ligging in een grote ommuurde tuin.

Motivering

De nieuwe functie is passend binnen het voormalige kloosterconcept van een gemeenschappelijke woonfunctie met als extra aspect de zorg voor kwetsbaren. Ook dit kan verbonden worden aan de oorspronkelijke waarden van het klooster. Aan deze functie is grote behoefte.

Het beoogd aantal appartementen is op één na passend bij het klooster. Ook al moet hiervoor een nieuwe vleugel worden bijgebouwd. Oplossingen die geheel binnen het oorspronkelijke klooster liggen, zouden tot een veel grotere aantasting hebben geleid. Nu is met één heldere ingreep gekomen tot een kwalitatief hoogstaande oplossing toegesneden op de doelgroep.

In het definitieve ontwerp (DO) is de nieuwe vleugel langer dan aanvankelijk gepresenteerd. Deze steekt nu voorbij de oude vleugel. Hierdoor is echter de uitbreiding aan de noordzijde in de kloostertuin vervallen, wat ik als positief beoordeel. Ook vervallen is de glazen gangopbouw op de verdieping langs de binnenzijde van de westvleugel.

Gestelde voorwaarden

- Vervallen appartement. De nieuwe indeling met appartementen betekent op de begane grond het vervallen van de oorspronkelijke gemeenschappelijke ruimtes in de west vleugel. Vooral wat betreft de refter in de noordwesthoek acht ik dit een verlies aan monumentale waarden, maar in het licht van het gehele concept nog te billijken. Nu blijkt bij het DO echter ook dat in het koor van de kapel een appartement is gedacht. Dit is het zusterkoor dat dwars op de kapelruimte staat en oorspronkelijk met een hek van de kapelruimte was afgesloten. Het opgeven en afsluiten hiervan als essentiële ruimte bij de kapel, acht ik een te zware aantasting van de monumentale waarden. Dit betreft zowel de beleving van de architectonische en functioneel ruimtelijke eenheid van beide delen als een telloorgang van een zichtbare beleefbaarheid van het kloosterverhaal.
- Interieuroplossing. Op de begane grond van de westvleugel bevinden zich in de noordoosthoek nog diverse originele interieurafwerkingen. Er wordt op deze plek een lift toegevoegd en een tweetal appartementen ingebracht. Graag ontvang ik een nadere toelichting wat dit voor het oorspronkelijke interieur betekent. Verdwijnt dit, wordt het afgedekt en hoe gaat men dan te werk?

Niet beoordeeld

Bij de aangeleverde stukken zijn geen detailtekeningen of tekeningen van de techniek en verduurzaming gevoegd. Over dit laatste onderwerp is gesproken bij het vooroverleg. Hierbij is aangegeven te streven naar een geïntegreerd plan voor installaties en techniek mede in relatie tot verduurzaming.

Wat betreft de detaillering zie ik graag zaken als de aansluitingen van oud op nieuw, de wijze waarop de doorgangen in de westvleugel worden gewijzigd en tevens de detaillering van technische en verduurzamingsoplossingen.

Ik kan over deze zaken nu geen advies geven. Het betreft belangrijke en wezenlijke onderdelen van het plan. Ik ontvang deze daarom graag alsnog ter advisering van u.

Uitgangspunten

Onze referentie

1167917

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de minister van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,